

**ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ**

21 Ιουλίου 2022

Δήλωση του Υπουργού Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας για την ενίσχυση των διαδικασιών υποδοχής και ομαλής ένταξης των μαθητών/τριών με μεταναστευτική βιογραφία και της ελληνομάθειας

Ο Υπουργός Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας κ. Πρόδρομος Προδρόμου, μιλώντας σήμερα σε συνέντευξη Τύπου στο Υπουργείο για την ενίσχυση των διαδικασιών υποδοχής και ομαλής ένταξης των μαθητών/τριών με μεταναστευτική βιογραφία και της ελληνομάθειας, ανέφερε: «Ακολουθώντας γενικότερες τάσεις και εξελίξεις στην κοινωνία μας, η σύνθεση του μαθητικού πληθυσμού στην Κύπρο έχει αλλάξει. Συνεχίζει μάλιστα να μεταβάλλεται με γρήγορο ρυθμό. Καθημερινά προστίθενται μαθητές και μαθήτριες με διαφορετικές καταβολές και βιογραφία μετανάστευσης. Οι μαθητές και μαθήτριες με μεταναστευτική βιογραφία αποτελούν πλέον μια σημαντική μερίδα του μαθητικού πληθυσμού σε όλες τις βαθμίδες του εκπαιδευτικού συστήματος και πρακτικά σε όλη τη χώρα. Πολιτική της Κυπριακής Δημοκρατίας είναι η υποδοχή και η ομαλή ένταξή τους στο δημόσιο σχολείο. Για τον σκοπό αυτό βασική προϋπόθεση είναι η εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας και κάποια επιμόρφωση σε επίπεδο κοινωνικής-πολιτιστικής ενημερότητας.

Ένα σχολείο που ιστορικά ήταν φτιαγμένο για να υποδέχεται και να εντάσσει μαθητές με την Ελληνική ως μητρική γλώσσα, τώρα καλείται να υποδέχεται, επιπρόσθετα, ένα σημαντικό αριθμό μαθητών και μαθητριών που σε μεγάλο ποσοστό έχουν γεννηθεί και έρχονται από άλλη χώρα ή, εν πάση περιπτώσει, έχουν άλλη μητρική γλώσσα. Δηλαδή εκεί που το σχολείο ήταν οργανωμένο και στελεχωμένο για να υποδέχεται ένα «Χ» αριθμό μαθητών/τριών, τώρα πρέπει να λειτουργήσει με «Χ + 20%». Σήμερα, περίπου ένας στους έξι στα δημοτικά σχολεία χρειάζεται να μάθει την Ελληνική, να

εξοικειωθεί και να ενταχθεί ισότιμα. Επομένως, η Πολιτεία μας πρέπει να καταβάλει μια μεγάλη πρόσθετη προσπάθεια.

Στη διάρκεια της σχολικής χρονιάς 2021-22 φοιτούσαν σε σχολεία Δημοτικής Εκπαίδευσης 8.144 μαθητές και μαθήτριες που δεν έχουν την Ελληνική ως μητρική γλώσσα, μέσα από ένα σύνολο 9.616 μαθητών/τριών με μεταναστευτική βιογραφία. Δηλαδή σε ποσοστό 16,3% μαθητές και μαθήτριες πρέπει να παρακολουθήσουν πρόγραμμα εκμάθησης της γλώσσας και κοινωνικής εξοικείωσης. Ένας ανάλογος αριθμός καταγράφεται και στη Μέση Εκπαίδευση. Σε σύνολο 29.168 μαθητών/τριών Γυμνασίων, καταγράφεται ποσοστό 15% με άλλη χώρα προέλευσης, 7,7% από την Ε.Ε. και 7,2% από τρίτες χώρες. Μεταξύ αυτών, ένας αριθμός 3.410 ή ποσοστό 11,7% δεν έχουν την Ελληνική ως μητρική γλώσσα. Στα λύκεια φοιτούν 2.650 ή ποσοστό 15,1% με άλλη χώρα προέλευσης, από τους οποίους σχεδόν δυο χιλιάδες ή ποσοστό 11,1% του συνόλου δεν είχαν την Ελληνική ως μητρική γλώσσα. Συνολικά στη Μέση Εκπαίδευση αριθμός σχεδόν 5.400 μαθητών/τριών ή ποσοστό 11,5% δεν έχουν ως μητρική την ελληνική γλώσσα.

Αλλά και πέραν της ανάγκης υποδοχής και ομαλής ένταξης, ο αριθμός είναι τέτοιος που αυτός ο μαθητικός πληθυσμός αποτελεί πλέον μια κρίσιμη μάζα σε παγκύπριο επίπεδο, κατά τρόπο που επηρεάζει αποφασιστικά το σύνολο της σχολικής λειτουργίας, τη διεξαγωγή των μαθημάτων και ως εκ τούτου και το σύνολο του μαθητικού πληθυσμού. Με άλλα λόγια από την επιτυχή ένταξη των παιδιών αυτών εξαρτάται η διδασκαλία και η ποιότητα της εκπαίδευσης στο σχολείο, για όλα τα παιδιά. Ως εκ τούτου, πρέπει να προσαρμόσουμε ανάλογα τις διαδικασίες και να εξασφαλίσουμε μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα, ικανοποιώντας και τις προβαλλόμενες πρόσθετες ανάγκες.

Σκοπός είναι, με απλά λόγια, οι μαθητές και μαθήτριες που δεν έχουν την Ελληνική ως μητρική γλώσσα, όχι απλώς να εντάσσονται και να συμμετέχουν στα μαθήματα, αλλά και να παρακολουθούν το πρόγραμμα και να τυγχάνουν της προβλεπόμενης εκπαίδευσης. Στόχος πρέπει να είναι όχι απλώς να παρίστανται στα σχολεία, αλλά να συμμετέχουν ουσιαστικά στην εκπαιδευτική διαδικασία και να έχουν ισότιμες ευκαιρίες μόρφωσης.

Ως γνωστό, από την αρχή, η κυπριακή Πολιτεία προσφέρει σε αυτά τα παιδιά την ευκαιρία να ενταχθούν ισότιμα στο δημόσιο σχολείο και να τύχουν εκπαίδευσης, όπως και όλοι οι πολίτες της Κυπριακής Δημοκρατίας. Βασική επιδίωξη, στη βάση της αρχής της ισότητας, είναι να τους εξασφαλίσουμε ίσες ευκαιρίες. Η πολιτεία διαθέτει για τον σκοπό αυτό σημαντικούς πόρους. Αρκεί να σημειώσω ότι μόνο στο πλαίσιο του προγράμματος «ΔΡΑ.Σ.Ε.» διατίθενται στη δημοτική εκπαίδευση για το επόμενο σχολικό έτος 2.910 ώρες (ενώ ειδικά στην επαρχία Πάφου έχουμε σε σχολεία «ΔΡΑ.Σ.Ε.» σχεδόν 900 περιόδους, κάτι που ισοδυναμεί με πέρα από 30 εκπαιδευτικούς). Επιπρόσθετα διατίθενται σε δημοτικά σχολεία άλλες 1580 διδακτικές περίοδοι. Συνολικά στα Δημοτικά Σχολεία, για ένα αριθμό 3.863 παιδιών που εντάσσονται στο Πρόγραμμα διατίθενται 4.490 περίοδοι. Πρόσθετοι ανθρώπινοι πόροι διατίθενται σε ολόκληρο το εκπαιδευτικό σύστημα.

Εφόσον χρειάζεται όμως, θα διατεθούν και άλλοι πόροι, όσο φανεί ότι είναι αναγκαίο, διότι θέλουμε να βεβαιωθούμε για την αποτελεσματικότητα του συστήματος σε χρήσιμο χρόνο. Πρέπει όμως να δώσουμε προσοχή, ούτως ώστε να μη χάνονται πόροι σε κάποια «μαύρη τρύπα».

Τα αποτελέσματα των διαγνώσεων που πραγματοποιούμε δείχνουν ότι υπάρχουν περιθώρια και ανάγκες βελτίωσης του δικτύου και των διαδικασιών υποδοχής και ένταξης. Χρειάζεται μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα και για τον σκοπό αυτό συνεχής παρακολούθηση και λογοδοσία στη βάση των αποτελεσμάτων.

Η συνεχής αύξηση του αριθμού των Μαθητών/τριών με Μεταναστευτική Βιογραφία (MMB) επιβάλλει την αναθεώρηση και μια αναπροσαρμογή των διαδικασιών για την ομαλή και επιτυχή ένταξή τους στο εκπαιδευτικό σύστημα, κυρίως όμως την υιοθέτηση μηχανισμών διαπίστωσης των αποτελεσμάτων, ούτως ώστε η προσπάθεια που καταβάλλεται να αποδίδει σε ικανοποιητικό βαθμό.

Γίνονται ήδη πολύ μεγάλες προσπάθειες και προσφέρονται κατά πάγια τακτική ειδικά μαθήματα από πρόσθετους εκπαιδευτικούς σε μαθητές/μαθήτριες μεταναστευτικής βιογραφίας. Η διαπίστωση μας είναι όμως ότι θα πρέπει να αναβαθμίσουμε αυτή τη διδασκαλία και να εφαρμόσουμε ασφαλιστικές δικλίδες ως προς την παρακολούθηση και της εποπτείας της ένταξης, κατά τρόπο που να διασφαλίσουμε ότι όλα τα παιδιά

είναι σε θέση να παρακολουθήσουν το εκπαιδευτικό πρόγραμμα στο οποίο είναι ενταγμένα. Διότι υπάρχουν όντως περιπτώσεις αρκετών παιδιών που εντάσσονται στις τάξεις των σχολείων στις διάφορες βαθμίδες της εκπαίδευσης, αλλά δεν είναι σε θέση να παρακολουθήσουν τη διδασκαλία. Αυτό μάλιστα έχει αυτονόητες συνέπειες και στο έργο των εκπαιδευτικών, οι οποίοι και οι οποίες καλούνται να αντιμετωπίσουν ουκ ολίγες άλλες δυσκολίες.

Γενικός κανόνας λειτουργίας θα είναι στο εξής ότι απαραίτητη προϋπόθεση για τη φοίτηση θα είναι αυτά τα παιδιά να κατακτούν το ανάλογο επίπεδο γνώσης της γλώσσας. Επειδή μάλιστα αυτό κάποτε χρειάζεται να γίνει σε σύντομο χρονικό διάστημα και παιδιά φτάνουν συνεχώς στην Κύπρο και στο σχολείο, πρώτον θα εντατικοποιήσουμε τις διαδικασίες διδασκαλίας και, δεύτερο, θα εφαρμόσουμε ένα σύστημα αποτελεσματικής εποπτείας και παρακολούθησης, ούτως ώστε να διασφαλίζεται ότι στην πορεία τους και τη σχολική διαδρομή θα κατακτούν την προβλεπόμενη γνώση. Αυτό αφορά μάλιστα ιδιαίτερα τη μετάβαση από τη δημοτική εκπαίδευση στη μέση εκπαίδευση, όπου και υπάρχουν σαφείς διαδικασίες αξιολόγησης.

Για να γίνει αντιληπτή η πρόσθετη προσπάθεια και η συστηματοποίηση που επιβάλλονται, σημειώνεται ότι στα Τεστ Ελληνομάθειας που διενεργήθηκαν από το Κέντρο Εκπαιδευτικής Έρευνας και Αξιολόγησης (ΚΕΕΑ) του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου από την αρχική αξιολόγηση που έδειχνε ότι ποσοστό 91% δεν κατείχαν το αναγκαίο επίπεδο B1, στο τέλος του περασμένου σχολικού έτους, στην τελική αξιολόγηση, μεταξύ όσων ολοκλήρωσαν τον προβλεπόμενο κύκλο του προγράμματος εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας, έφτασε σε επίπεδο B1 ποσοστό 37% όσων αξιολογήθηκαν (ή 31% του συνόλου). Οι υπόλοιποι ήταν σε επίπεδο A2 (37%) ή και A1 (26%).

Λαμβάνοντας υπόψη ότι το 2021-22 ήταν μια ιδιαίτερη χρονιά, λόγω της πανδημίας, ανατρέχουμε και σε προηγούμενα έτη. Διαπιστώνεται ότι και το 2020-21 ποσοστό περίπου 90% στην αρχική αξιολόγηση είχε επίπεδο χαμηλότερο του B1, ενώ το 2017-18 (πριν την πανδημία) το αντίστοιχο ποσοστό ήταν και πάλι πολύ ψηλό, 83% και το 2018-19 ήταν 92%. Επομένως, ξεκινάμε πάντα από πολύ χαμηλή βάση. Διαχρονικά, από το 2017-19 που υπάρχουν δεδομένα αυτής της έρευνας, φαίνεται ότι με την

ολοκλήρωση του Προγράμματος μόνο ένα ποσοστό της τάξης 40-50% φτάνουν σε επίπεδο B1. Ας σημειωθεί ότι στη συνέχεια και για τις σπουδές στη Μέση Εκπαίδευση, θα πρέπει τελικά να φτάνουν σε επίπεδο B2.

Για τον σκοπό αυτό:

1. Με την έναρξη της σχολικής χρονιάς, αρχής γενομένης από το 2022-23, σε κάθε σχολική μονάδα θα καταγράφονται αναλυτικά τα δεδομένα που αφορούν MMB και θα ορίζονται στόχοι. Κατ' ακολουθίαν θα καταγράφονται και αποτελέσματα στο τέλος της σχολικής χρονιάς.
2. Για κάθε παιδί που δεν έχει την Ελληνική ως μητρική και εντάσσεται για πρώτη φορά στο σχολείο θα υπάρχει διαδικασία αξιολόγησης και μέσα από τα τεστ θα ορίζεται η ανάγκη εκμάθησης. Για τα παιδιά αυτά η εκμάθηση της Ελληνικής θα γίνεται είτε στο πλαίσιο ειδικών «μεταβατικών τάξεων», όπου αυτό προσφέρεται, είτε σε συμπληρωματικές ώρες διδασκαλίας και σε απογευματινό χρόνο, στο πλαίσιο λειτουργίας ολοήμερου σχολείου.
3. Εκτός από την καταγραφή των δεδομένων, χαρακτηριστικών και αποτελεσμάτων στο κεντρικό σύστημα και στη σχετική ηλεκτρονική πλατφόρμα, στην οποία έχουν πρόσβαση όλα τα σχολεία για να σχεδιάζουν τη διδασκαλία και την προσέγγιση, οι μαθητές και μαθήτριες με Μεταναστευτική Βιογραφία θα πρέπει να έχουν στο εξής και ατομικό Δελτίο Προόδου, στο οποίο θα καταγράφεται η διδασκαλία και τα αποτελέσματα των σχετικών διαγνώσεων.
4. Η παρακολούθηση προγράμματος εκμάθησης της Ελληνικής για όσα παιδιά δεν έχουν φτάσει στο απαραίτητο επίπεδο, τόσο στη Δημοτική όσο και στη Μέση Εκπαίδευση, είτε σε πρωινό χρόνο είτε σε συμπληρωματική διδασκαλία, θα είναι υποχρεωτική μέχρι τη στιγμή που οι μαθητές και μαθήτριες θα φτάνουν στο προβλεπόμενο επίπεδο. Εξετάζεται το ενδεχόμενο τα αποτελέσματα των διαγνωστικών τεστ θα καταχωρούνται στα ενδεικτικά και τα απολυτήρια τους προκειμένου να δημιουργηθεί και πρόσθετο κίνητρο.
5. Επειδή για τον σκοπό αυτό χρειάζεται και η συνεργασία των οικογενειών και συχνά υπάρχουν προβλήματα ενημερότητας, ακόμα και επικοινωνίας λόγω γλώσσας, το Υπουργείο Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας (ΥΠΑΝ) θα εκδώσει σχετικό ενημερωτικό έντυπο στις κύριες άλλες γλώσσες που χρησιμοποιούνται από οικογένειες με Μεταναστευτική Βιογραφία.

6. Εκτός από το μέχρι τώρα προβλεπόμενο πρόγραμμα εκμάθησης της Ελληνικής διαιτοϋς διάρκειας, χρειάζεται και μια προσέγγιση συνεχούς και εντατικής διδασκαλίας, η οποία θα εξαρτάται από τα αποτελέσματα, θα ελέγχεται σε τακτική βάση και θα αναπροσαρμόζεται αναλόγως. Θα βασίζεται δηλαδή και θα εξελίσσεται μέσα από τακτικές διαγνωστικές διαδικασίες προκειμένου να αντιμετωπισθεί το πρόβλημα μαθητών/τριών οι οποίοι/ες μετά το διαιτοϋς διάρκειας πρόγραμμα δεν έχουν ακόμα φτάσει στο αναγκαίο επίπεδο.
7. Από το σχολικό έτος 2022-23 όσα παιδιά δεν έχουν φτάσει στο επίπεδο Β1 μέχρι το τέλος των μαθημάτων, θα παρακολουθούν μαθήματα σε θερινό σχολείο στη διάρκεια Ιουνίου και Ιουλίου. Για τους μαθητές/μαθήτριες αυτούς θα γίνεται νέα διάγνωση με την έναρξη του επόμενου σχολικού έτους.
8. Η διαδικασία αξιολόγησης θα επαναλαμβάνεται στο τέλος κάθε σχολικής χρονιάς και για όσους/ες μαθητές/μαθήτριες δεν έχουν κατακτήσει το αντίστοιχο επίπεδο γνώσης στη Δημοτική (Β1) και στη Μέση Εκπαίδευση (Β2) θα προβλέπεται υποχρεωτική παρακολούθηση προγράμματος (α) σε πρόγραμμα θερινού σχολείου (Ιούνιος-Ιούλιος) και (β) κατά την επόμενη σχολική χρονιά και εφόσον αυτό προσφέρεται και μετά το πέρας του πρωινού σχολικού προγράμματος, σε πρόγραμμα ολοήμερου σχολείου και σε ειδικά τμήματα.
9. Οι διαγνώσεις με τεστ θα γίνονται από το Κέντρο Εκπαιδευτικής Έρευνας και Αξιολόγησης ΚΕΕΑ του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, στη βάση των ευρωπαϊκών προδιαγραφών γνώσης και κατανόησης όπως μέχρι σήμερα και θα τεθούν σε συστηματική, ετήσια, βάση σε όλα τα σχολεία.

Σχετικά με τις πιο πάνω διευθετήσεις και εφόσον γίνουν στη συνέχεια οι εκτιμήσεις από τις αρμόδιες διευθύνσεις του Υπουργείου για τις ανάγκες, θα κατατεθεί πρόταση για έγκριση στο Υπουργικό Συμβούλιο, προκειμένου να συμπληρωθούν ή και να αντικατασταθούν προηγούμενες αποφάσεις.

Παράλληλα, εξετάζεται το ενδεχόμενο, εφόσον διαπιστωθεί ότι υπάρχει ανάγκη, να κατατεθούν και ανάλογες νομοθετικές ρυθμίσεις ενώπιον της Βουλής».